

Sygn. akt VII U 7/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lutego 2017 r. w Warszawie

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 13 listopada 2015 r., znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. S. prawo do emerytury od dnia 10 listopada 2015 roku.

Sygn. akt VII U 7/16

UZASADNIENIE

S. S. w dniu 10 grudnia 2015 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 13 listopada 2015 r. znak: (...), na mocy której organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, iż organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na fakt niespełnienia wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Ponadto odwołujący podniósł, iż jest w stanie przedłożyć dodatkowe dokumenty w postaci kolejnego świadectwa pracy potwierdzające wykonywani przez niego pracy w warunkach szczególnych, które wykaże spełnienie warunku 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. W konkluzji odwołania, ubezpieczony zwrócił się o przyznanie na jego rzecz prawa do wcześniejszej emerytury (odwołanie k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 stycznia 2016 r., wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Organ rentowy w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Ponadto wskazał, że do stażu pracy odwołującego przyjęto okresy

zatrudnienia w Miejskich Zakładach (...) od 5 kwietnia 1983r. do 30 grudnia 1985r., od 4 lipca 1986r. do 31 stycznia 1989r., od 9 lutego 1989r. do 31 października 1995r. oraz od 1 listopada 1995r. do 31 grudnia 1998r. z wyłączeniem okresów przebywania na zasiłkach chorobowych wykazanych w świadectwie pracy z dnia 23 kwietnia 2005r. Organ rentowy dodatkowo podniósł, iż staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, iż do tej pory nie wpłynęło świadectwo pracy ubezpieczonego, o którym mowa w odwołaniu. Z powyższych względów organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 4 stycznia 2016r. k. 4 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 1 marca 2016r. organ rentowy oświadczył, że dokumenty dostarczone przez ubezpieczonego nie mają wpływu na łączną liczbę okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył okresu zatrudnienia od 9 października 1978r. do 31 maja 1981r. na podstawie przedłożonych dokumentów jako okresu wykonywania prac w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony nie dostarczył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż w dniu 26 lutego 2016r. wydał decyzję odmowną znak: (...), w której dokonał korekty okresów składkowych i nieskładkowych. Na podstawie nowych dowodów organ rentowy przyjął za udowodnione okresy na dzień 1 stycznia 1999r. w wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył okresu zatrudnienia w (...) w W. od 9 października 1978r. do 31 maja 1981r. jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony nie dostarczył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę (pismo procesowe z dnia 1 marca 2016r. k.13-14 a.s., decyzja z dnia 26 lutego 2016r. znak: (...) akta rentowe).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony S. S., urodzony w dniu (...) w dniu 6 listopada 2015r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 6 listopada 2015r. wraz z załącznikami k. 1-27, a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów, organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 13 listopada 2015r. znak: (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okresy od dnia 5 kwietnia 1983r. do 30 grudnia 1985r., od 4 lipca 1986r. do 31 stycznia 1989r., od 9 lutego 1989r. do 31 października 1995r. oraz od 1 listopada 1995r. do 31 grudnia 1998r. tj. 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni z wyłączeniem okresów przebywania na zasiłkach chorobowych (od dnia 16 listopada 1991r. do dnia 18 listopada 1991r., od dnia 13 grudnia 1991r. do dnia 17 grudnia 1991r., od dnia 11 lutego 1992r. do dnia 17 lutego 1992r., od dnia 27 lutego 1993r. do dnia 1 marca 1993r., od dnia 26 kwietnia 1993r. do dnia 30 kwietnia 1993r., od dnia 12 października 1993r. do dnia 15 października 1993r., od dnia 11 sierpnia 1995r. do dnia 16 sierpnia 1995r., od dnia 27 czerwca 1997r. do dnia 30 czerwca 1997r., od dnia 16 września 1997r. do dnia 20 września 1997r., od dnia 11 października 1997r. do dnia 15 października 1997r., od dnia 14 stycznia 1998r. do dnia 18 stycznia 1998r. oraz od dnia 29 czerwca 1998r. do dnia 27 lipca 1998r.)

Jednocześnie na podstawie załączonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony ogólny staż pracy odwołującego, tj. okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 25 lat, 8 miesięcy i 25 dni, wskazując, że staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni (decyzja z dnia 13 listopada 2015r. znak: (...) k. 43 a.r.).

Ubezpieczony S. S. od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego z dnia 13 listopada 2015r. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w którym ustalono, że:

W okresie od 9 października 1978r. do dnia 31 maja 1981r. S. S. był zatrudniony w (...) w W. na stanowisku szlifierza w pełnym wymiarze czasu pracy. Przez cały okres zatrudnienia w ww. zakładzie pracy, do obowiązków odwołującego

należało szlifowanie metali na szlifierce, na płasko. Polegało to na tym, iż część szlifowaną umieszczano się na stole magnetycznym, załączało elektromagnes, najeżdżało się na dany przedmiot i szlifowało się go. Ubezpieczony szlifował różne części, którym trzeba było nadawać odpowiednie kształty i rowki. Części te służyły do pras, na których były robione półprzewodniki. Odwołujący przez cały okres zatrudnienia nie wykonywał innej pracy. S. S. od dnia 27 października 1978r. do dnia 5 listopada 1980r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, po odbyciu której ponownie wrócił do macierzystego zakładu pracy na stanowisko szlifierza

(świadczenie pracy z dnia 25 maja 1981r. akta osobowe ubezpieczonego, zaświadczenie, k.12 akt osobowych S. S., karta powołania akta osobowe ubezpieczonego zeznania odwołującego e-protokół k.24 oraz 31-33 a.s., zeznania świadka M. S. e-protokół k.31-33 a.s.).

Na rozprawie w dniu 14 września 2016r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty ds. BHP celem ustalenia, czy praca ubezpieczonego na rzecz (...) w W. w okresie od 9 października 1978r. do dnia 31 maja 1981r. wykonywana była w szczególnych warunkach, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów (postanowienie e-protokół k.33 a.s.).

W opinii z dnia 28 października 2016r., biegły sądowy ds. BHP J. C. wskazał, że bezspornym jest fakt, że ubezpieczony wykonywał pracę w narażeniu na działanie czynników niebezpiecznych oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a także prace, które wymagały wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia oraz był narażony na hałas występujący w procesie pracy przy szlifowaniu wyrobów metalowych w (...) w W..

Biegły sądowy mając na względzie opis zadań i czynności zawodowych, zawarty w standardzie kwalifikacji i opisie stanowiska szlifierza przy uwzględnieniu dostępnego materiału naukowego dotyczącego zagrożeń zdrowotnych na tym stanowisku oraz wykonywaniu czynności zawodowych przy szlifowaniu wyrobów metalowych w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdził, że należy ten rodzaj pracy uznać za prace wykonywane w szczególnych warunkach. Zważając na powyższe biegły wskazał, iż materiał dowodowy zebrany w sprawie daje podstawy do zaliczenia pracy wykonywanej przez ubezpieczonego do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Praca wykonywana przez ubezpieczonego jest ujęta w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pod poz. 78, dział III (opinia z dnia 28 października 2016r., k.37-49 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 2 grudnia 2016r. organ rentowy nie wniósł uwag do ww. opinii biegłego sądowego (pismo procesowe, k.63-65 a.s.).

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2017r. ubezpieczony oświadczył, iż zgadza się z opinią biegłego sądowego ds. BHP (e-protokół k.79-80 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującego, a także na podstawie wiarygodnych przesłuchań odwołującego. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Ponadto Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. C.. Odnosząc się do sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego, Sąd uznał ją za przekonującą, rzeczową i merytorycznie uzasadnioną. Sąd wziął pod uwagę fakt, że opinia ta uwzględnia i odnosi się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie czasu i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegły szczegółowo omówił.

W przedmiotowej opinii biegły wskazał także, dlaczego uznał, że pracę odwołującego można uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Opinia ta jest również zgodna z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami odwołującego. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu okoliczność, że odwołujący w spornym okresie czasu wykonywał prace, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych – spowodowała, że okres ten może być zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku.

Sąd nie wziął pod uwagę zeznań świadka M. S., ponieważ świadek nie posiadała wiedzy na temat pracy jaką wykonywał ubezpieczony w spornym okresie czasu, dlatego też jej zeznania okazały się nieprzydatne do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 13 listopada 2015r. znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o

przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 Rozporządzenia).

Wskazać należy, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie rozporządzenia, nie można kierować się względami nazewnictwa danego stanowiska pracy. Należy ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, albowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa

zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 337/03).

Podkreślenia wymaga także, że świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, czy też zaświadczenie o zatrudnieniu w warunkach szczególnych, nie stanowią dokumentów urzędowych w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo bądź zaświadczenie nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo pracy, czy też ww. zaświadczenie traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Ponadto z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego, zakwestionowanie tych dokumentów przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia pracownika w warunkach szczególnych za pomocą innych środków dowodowych w toku postępowania sądowego. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach oraz zaświadczenie o zatrudnieniu w tych warunkach – jak już wyżej wskazano - nie stanowią wyłącznego dowodu służącego do wykazania charakteru świadczonej pracy. W tym jednak zakresie, ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na ubezpieczonym.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że S. S. ukończył w dniu 10 listopada 2015r. wymagany wiek 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, jak również udowodnił wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych 25 lat, według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący posiada na dzień 01 stycznia 1999 r. staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył mu bowiem do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 09 października 1978r. do dnia 31 maja 1981r. w (...) w W., wskazując, że za ten okres zatrudnienia, ubezpieczony nie przedłożył wystawionego przez pracodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu. fakt wykonywania przez S. S. pracy w szczególnych warunkach w okresie od dnia 09 października 1978r. do dnia 31 maja 1981r. w (...) w W. znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Niewątpliwie, przez ten okres zatrudnienia odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 8 godzin dziennie, wykonywał czynności polegające na szlifowaniu metali, które to prace są wymienione w Dziale III – w Hutnictwie i Przemysle Metalowym – pod poz. 78 – Prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym, Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Ubezpieczony zatem był zatrudniony przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości oraz pracach, które wymagały wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ponadto wykonywał prace wymagającą koordynacji ruchowo-wzrokowej, umiejętności koncentracji uwagi, opanowania, a także ostrożności. Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym jakichkolwiek podstaw, aby kwestionować wiarygodność materiału dowodowego, w tym zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 14 września 2016r. Fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie czasu został również potwierdzony przez biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. C. w opinii z dnia 28 października 2016r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zważył, że okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) w W. od dnia 09 października 1978r. do dnia 31 maja 1981r. podlega zaliczeniu do stażu pracy - jako pracy w warunkach szczególnych. Tym samym łączny staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach przekracza 15 lat.

Ubezpieczony spełnia zatem wszystkie przesłanki z art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Jednocześnie w niniejszej sprawie koniecznym jest odwołanie się do dyspozycji art.129 ust. 1 ww. ustawy, zgodnie z którym - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

W dniu 6 listopada 2015r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie na jego rzecz prawa do wcześniejszej emerytury, jednakże dopiero w dniu 10 listopada 2015r. ukończył wymagany ustawą wiek 60 lat, a zatem dopiero z tym dniem nabył prawo do przedmiotowego świadczenia. Wobec powyższego na podstawie powołanego przepisu ubezpieczony uprawniony jest do świadczenia od dnia 10 listopada 2015r.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.